

Інформація для новоприбулих до Швеції з функціональними обмеженнями

Шведське агентство з питань залучення, 2023

**Інформація для новоприбулих до Швеції
з функціональними обмеженнями**

Номер: 2023:10

ISBN: 978-91-987835-3-7 (друковане видання)

ISBN: 978-91-987835-2-0 (pdf)

Обкладинка: Johnér Bildbyrå

Видання доступне для завантаження з сайту Агентства
www.mfd.se.

Альтернативні формати можна замовити у Шведському
агентстві з питань залучення.

Шведське агентство з питань залучення

Адреса: Поштова скриня 1210, SE-172 24 Сундбюберг, Швеція

Електронна пошта: info@mfd.se

Телефон: 08-600 84 00

**Кому призначена
ця інформація?**

Інформація призначена для людей з функціональними обмеженнями, які

- шукають притулку;
- отримали дозвіл на проживання згідно з Директивою ЄС про тимчасовий захист;
- нещодавно прибули та отримали дозвіл на тимчасове або постійне проживання у Швеції.

У цій інформаційній брошурі ви знайдете інформацію про міроприємства підтримки та допоміжні засоби, на які можна подати заяву.

Як читати дану брошуру?

Брошура призначена для вас та ваших близьких.

Нове життя у Швеції та життя з функціональними обмеженням

Швеція приєдналася до Конвенції ООН про права людей з функціональними обмеженнями. Тому закони та правила Швеції мають дбати про те, щоб люди з функціональними обмеженнями мали можливість брати участь у житті суспільства. Наявність функціонального обмеження може означати, що для того, щоб брати участь у житті суспільства на рівні з іншими, вам потрібна підтримка. Якщо вам потрібна підтримка в щоденних

побутових моментах – суспільство може вам допомогти.

Функціональні обмеження можуть бути:

- **фізичні**, наприклад, труднощі з опорно-руховим апаратом, зором або слухом
- **психічні**, наприклад, психічне захворювання.
- **інтелектуальні**, наприклад, процес розуміння та навчання вимагає більше часу
- **когнітивні**, наприклад, вам потрібна підтримка, щоб виконувати інструкції або планувати свій час.

Крім згаданих вище, існують інші типи обмежень. Функціональні обмеження бувають вродженими або набутими. У вас може бути одне чи більше функціональних обмежень. Вони можуть носити постійний або тимчасовий характер. Багато функціональних обмежень непомітні. Потреба у підтримці визначається характером функціонального обмеження та життєвою ситуацією.

Обов'язки суспільства та ваші права та обов'язки

Особа з функціональним обмеженням може подати заяву на отримання підтримки. Існують різні форми такої підтримки. Ви маєте самостійно знайти інформацію та подати заяву на отримання підтримки. Право подання заяви на отримання підтримки не означає автоматичне ухвалення такої підтримки. Суспільна підтримка виплачується за рахунок податків. Згідно з

законодавством Швеції кожен, хто може працювати і законно працює, сплачує податки і таким чином робить свій внесок у сферу охорони здоров'я, освіти, дороги, житло і т.д.

Діти та молодь віком до 18 років без супроводу батьків

Якщо ви приїхали до Швеції без батьків або іншого опікуна – вас приймає муніципалітет. Ви маєте право на опікуна: він бере на себе певні зобов'язання, які зазвичай виконують батьки. Опікун вирішує юридичні, економічні та особисті питання. Опікун також допомагає підтримувати контакт із державними відомствами та подавати заяву на матеріальну підтримку.

Яку підтримку можна отримати?

Тут ви дізнаєтесь, як людині з функціональними обмеженнями отримати підтримку, якщо ця людина:

- шукає роботу або вже влаштувалась на роботу
- шукає житло або вже має житло, яке потрібно облаштувати
- потребує фінансової підтримки через, наприклад, непрацездатність внаслідок функціонального обмеження
- потребує медичної чи стоматологічної допомоги або допоміжних засобів

- бажає навчатися або має дитину з функціональними обмеженнями, яка незабаром почне ходити до школи і потребує підтримки
- потребує підтримки вдома або в повсякденному житті.

Ви також можете подати заяву на отримання підтримки відповідно до закону «Про соціальний захист населення» (SoL). Така підтримка називається допомогою. Це може бути грошова допомога або інша форма допомоги, як-от медико-соціальна допомога або догляд на дому

Важливі державні відомства, які слід знати

У Швеції багато різних державних відомств.

Ось деякі з них, про які особливо важливо знати.

Відомство	Опис
Державний центр зайнятості населення	Допомагає тим, у кого немає роботи, а також контролює виконання правил безробітними та роботодавцями.
Каса соціального страхування населення	Ухвалює рішення про виплату матеріальної допомоги та інших форм економічної компенсації.
Державна міграційна служба	Розглядає клопотання від осіб, які хочуть оселитися, навчатися, працювати, гостювати у Швеції або отримати захист чи громадянство Швеції. Саме Міграційна служба приймає рішення про надання права на проживання. Право на проживання може бути тимчасовим або постійним.
Державне податкове управління	Стягує податки, адмініструє державний реєстр населення та видає посвідчення особи тим, хто зареєстрований у державному реєстрі населення Швеції.

Швеція поділена на регіони та муніципалітети.

Далі представлена інформація про сфери

їх відповідальності:

Регіони та муніципалітети	Опис
Регіони: Медичне обслуговування та допоміжні засоби	Сфера медичного обслуговування Швеції поділена на 21 географічну область, ці області називаються регіонами. У кожному регіоні є лікарні та інші медичні установи, як-от центри здоров'я. Регіон може допомогти особам з функціональними обмеженнями отримати необхідні допоміжні засоби. Регіон також може допомогти в разі виникнення психічного нездужання.
Муніципалітети: Школа, догляд за дітьми, догляд за людьми похилого віку, соціальна підтримка та забезпечення житлом новоприбулих людей	Швеція поділена на невеликі райони, які називаються муніципалітетами. У Швеції налічується 290 муніципалітетів. Муніципалітети відповідають за забезпечення своїх мешканців школами, установами по догляду за дітьми та людьми похилого віку, соціальним захистом окремих категорій людей з функціональними обмеженнями (LSS) та соціальним захистом згідно з законом «Про соціальний захист населення» (SoL).

Подати заяву на отримання підтримки

Підтримку від суспільства можна отримати від різних державних відомств. Для отримання потрібної підтримки важливо знати, до якого саме державного відомства слід звернутися. Для отримання підтримки слід заздалегідь подати на неї заяву.

Якщо вам потрібна підтримка або допомога, вам слід звернутися до того державного відомства, яке може вам надати потрібну підтримку. Зробити це можна наступним чином:

- відправити електронний лист або звичайний лист;
- зателефонувати;
- піти до державного відомства або скористатися послугами його веб-сайту.

Якщо у вас є функціональні обмеження, важливо повідомити про це державні відомства. Тоді державне відомство зможе надати вам інформацію про те, на яку підтримку ви можете подати заяву і як це зробити. Факт повідомлення державних відомств про наявність функціональних обмежень не впливає на ваші можливості залишитися у Швеції.

Каса соціального страхування населення, Державне податкове управління, Державне пенсійне управління та Державний центр зайнятості населення мають спільні центри обслуговування, до яких ви можете звернутися. Такі центри

називаються державними сервісними центрами. У багатьох державних сервісних центрах є співробітники, які розмовляють не тільки шведською мовою. Якщо вам потрібна допомога перекладача, коли ви знаходитесь в державному сервісному центрі, – повідомте про це інспектора. Деякі сервісні центри можуть допомогти з питаннями, які розглядаються Державною міграційною службою. Вам потрібно себе ідентифікувати, пред'явивши посвідчення особи. Ви також можете звертатися до сервісних центрів Державної міграційної служби.

Особисті дані та документи, що засвідчують особу

- **Державний реєстр населення** – Ви повинні бути зареєстровані за адресою проживання – це називається державним реєстром населення. Якщо ви переїжджаєте, ви повинні повідомити свою нову адресу Державному податковому управлінню. Це стосується і новоприбулих.
- **Державний ідентифікаційний номер** – номер, який надається Державним податковим управлінням всім, хто значиться у державному реєстрі населення Швеції. Він служить для ідентифікації. Це стосується і новоприбулих.

- **Координаційний номер** – особистий ідентифікаційний номер, який спрощує контакти з державними відомствами або використовується для відкриття банківського рахунку. Він стосується шукачів притулку та Директиви про тимчасовий захист.

Перекладачі

При спілкуванні з державними відомствами, муніципалітетами та сферою охорони здоров'я ви маєте право на допомогу перекладача. Нерідко вам потрібно завчасно замовити допомогу перекладача, в той час як перекладачів жестової мови завжди потрібно замовляти заздалегідь.

Насильство та вразливі життєві обставини

Люди з функціональними обмеженнями можуть знаходитися в особливо вразливому становищі та ризикують стати жертвою насильства або торгівлі людьми. Якщо хтось вами торгує – він вчиняє злочин. Якщо ви зазнали насильства або знаходитесь у вразливій життєвій ситуації – вам слід звернутися до поліції.

Шукачі притулку

Хто вважається шукачем притулку?

Особа вважається шукачем притулку, якщо вона шукає захисту у Швеції. Особа вважається шукачем притулку до моменту винесення рішення щодо дозволу залишатися у Швеції.

Робота

Шукачі притулку мають якщо змога забезпечувати себе самостійно, наприклад, за рахунок власних заощаджень або роботи. Якщо Міграційна служба вам надала право на роботу, вам знадобиться офіційне підтвердження. Таке підтвердження можна зчитати з QR-коду на вашій картці LMA. Вам також знадобиться координаційний номер, який видається Державним податковим управлінням. Цього достатньо, щоб влаштуватися на роботу. Ви можете самостійно шукати роботу. Коли ви шукаєте роботу – станьте на облік до Державного центру зайнятості населення. Зробити це можна у Державному сервісному центрі.

Житло

Шукачі притулку з функціональними обмеженнями мають право подати заяву на адаптацію житла. Якщо ви не хочете жити там, де вам запропонувала

Міграційна служба, вам потрібно самостійно знайти житло та сплачувати за своє проживання. Згідно з законом «Про шукачів притулку» (LMA) місце проживання може вплинути на ваше право отримувати підтримку.

Якщо вам потрібна допомога в пошуку житла, Міграційна служба може вам запропонувати тимчасове житло на той період, поки ви чекаєте на рішення про надання притулку.

Діти та молодь віком до 18 років без супроводу батьків

Якщо вам ще не виповнилося 18 років і ви приїхали до Швеції без батьків, саме муніципалітет, в якому ви проживаєте, несе відповідальність за надання вам адаптованого житла.

Матеріальна компенсація

Якщо ви не в змозі забезпечувати себе, ви можете звернутися за допомогою до Міграційної служби відповідно до закону «Про шукачів притулку» (LMA). Якщо ж допомога від Міграційної служби є недостатньою, ви можете подати заяву до Міграційної служби на отримання цільової допомоги:

- Якщо у вас є функціональне обмеження, яке вимагає додаткових витрат, які не покриваються іншими видами допомоги, ви можете подати заяву на цільову допомогу. Прикладом такої допомоги можуть бути окуляри або допоміжні засоби.

Щоб подати заяву та отримати додаткову інформацію, зв'яжіться з Міграційною службою. Саме Міграційна служба приймає рішення про ухвалення грошової допомоги.

Діти та молодь віком до 18 років без супроводу батьків

Якщо вам не виповнилося 18 років і ви приїхали до Швеції без батьків, на вас розповсюджуються ті ж правила, які зазвичай діють для дітей та молоді, які потребують підтримки або захисту.

Медичне та стоматологічне обслуговування

У Швеції насамперед регіони відповідають за медичну та стоматологічну допомогу.

Медичний центр пропонує пройти медичне обстеження всім, хто подав клопотання про надання притулку. Обстеження дає можливість отримати людям із функціональними обмеженнями ранню допомогу від системи охорони здоров'я.

Для отримання необхідної підтримки повідомте медичному працівнику, якщо ви знаєте або вважаєте, що у вас є функціональні обмеження. Медичні працівники та перекладачі зобов'язані дотримуватися конфіденційності – вони не мають повідомляти інші державні відомства про ваш візит до медичного закладу. Отже, те, що ви розповідаєте, не впливає на ваше клопотання про надання притулку.

Дорослі мають право на невідкладну медичну та стоматологічну допомогу.

Куди звертатися в разі хвороби

В разі хвороби передусім зверніться до найближчого медичного центру. У медичному центрі вам запропонують просту медичну допомогу. Якщо ж ваш медичний центр закритий або якщо ви не можете туди додзвонитися – зателефонуйте за номером 1177. Ви зможете отримати пораду медсестри. Якщо вам потрібна стоматологічна допомога – зверніться до державної стоматологічної клініки або до іншого стоматологічного центру. В разі виникнення потреби у невідкладній медичній допомозі зверніться до лікарні. Зателефонуйте за номером 112, якщо ви або інша людина серйозно захворіли, тяжкі пошкодження та потребуєте екстреної допомоги.

Транспортні послуги у зв'язку із хворобою

Якщо вам важко самостійно дістатися до медичного закладу, ви можете замовити перевезення та отримати компенсацію за транспортні послуги до медичного центру чи лікарні у зв'язку із хворобою. Заявку на компенсацію транспортних послуг у зв'язку із хворобою можна подавати пізніше, проте дозвіл на такі послуги слід отримати заздалегідь. Щоб дізнатися, в яких випадках ви можете отримати компенсацію за транспортні послуги, зв'яжіться зі своїм центром здоров'я.

Діти та молодь віком до 18 років

Діти віком до 18 років мають право на всі види медичної та стоматологічної допомоги. Якщо вам ще не виповнилося 18 років, ви також можете пройти абілітацію: підтримка та тренування для кращого функціонування у побуті. У вашому медичному центрі вам підкажуть, як вступити в контакт з відділенням абілітації.

Школа

Шкільне навчання у Швеції є безплатним для всіх дітей та студентів. Діти, які шукають притулку, мають право відвідувати школу, проте це необов'язково. Зверніться до муніципалітету, щоб записати дитину до школи.

Ви можете обрати одну зі шкіл муніципалітету, в якому ви проживаєте. Міграційна служба може допомогти записати дитину у школу. Школа вирішує, в який клас буде зарахована дитина. Це залежить від віку дитини та рівня знань. Більшість учнів із фізичними, психічними та когнітивними порушеннями відвідують загальну початкову та середню школи. Для дітей із функціональними обмеженнями існують також інші форми шкільного навчання.

Адаптована середня та старша школа

До адаптованої школи ходять діти з інтелектуальними функціональними обмеженнями. В адаптованій середній та старшій школі дитина навчається і розвивається власним темпом. Головною

метою навчальних програм адаптованих шкіл є отримання знань.

Спеціальна школа

Спеціальна школа – ще одна форма шкільної освіти. Спеціальна школа призначена для дітей з одним або декількома функціональними обмеженнями, як-то:

- **слухові функціональні обмеження;**
- **глухота;**
- **глухосліпота;**
- **порушення зору, що супроводжується іншим функціональним обмеженням;**
- **важкий мовленнєвий розлад;**

Управління спеціальної шкільної освіти визначає, хто може відвідувати спеціальну школу.

Адаптоване навчання при порушенні функцій опорно-рухового апарата

Ще однією формою навчання є адаптоване навчання для молоді зі значними порушеннями функцій опорно-рухового апарата. Адаптоване навчання при порушенні функцій опорно-рухового апарата доступне в чотирьох державних старших школах, тобто ці школи приймають абітурієнтів з усієї країни.

Управління спеціальної шкільної освіти визначає, хто може ходити до спеціальних шкіл для людей з порушеннями функцій опорно-рухового апарата .

Підтримка у школі

У школах існують різні форми підтримки для

дітей з функціональними обмеженнями. Рішення про надання такої підтримки ухвалюється директором школи.

Форми підтримки для дітей із функціональними обмеженнями у школі:

- **Індивідуальні навчальні засоби** – комп'ютерні програми, аудіокниги, навчальні матеріали шрифтом Брайля
- **Індивідуальний розклад** – розклад, що відповідає потребам дитини
- **Асистент** – людина, яка допомагає учню в навчальному процесі
- **Комунікація** – мова жестів, підтримка у спілкуванні за допомогою знаків та картинок
- **Підтримка зі сторони системи шкільної охорони здоров'я** – ви можете отримати допомогу шкільного лікаря, шкільного психолога, шкільної медсестри, соціопсихолога та спеціального педагога. Метою такої допомоги є створення сприятливих умов для дитини і надання необхідної допомоги задля досягнення оптимальних освітніх результатів
- **Перевезення** – перевезення між домом та школою

Директива про тимчасовий захист

Хто є шукачем захисту згідно з Директивою про тимчасовий захист?

Шукачем захисту є той, хто отримав дозвіл на проживання згідно з Директивою ЄС про тимчасовий захист. Наразі ЄС ухвалив рішення про введення в дію Директиви про тимчасових захист для людей, які приїжджають з України.

Робота

Шукачі захисту мають якщо змога самостійно себе забезпечувати. Наприклад, із власних заощаджень або роботою.

Якщо Міграційна служба вам надала право на роботу, вам знадобиться офіційне підтвердження. На вашій картці дозволу на проживання, яку ви отримали відповідно до Директиви про тимчасовий захист, зазначається, що у вас є право на роботу. Щоб почати працювати, вам також необхідно отримати координаційний номер. Якщо ви пред'явили посвідчення особи, Міграційна служба сама відправляє заяву на призначення координаційного номера до Державного податкового управління.

Ви можете самостійно шукати роботу. Якщо

ж вам потрібна допомога в пошуку роботи, ви можете зареєструватися у Державному центрі зайнятості населення.

Реєстрація проводиться у Державному сервісному центрі. Після реєстрації у вас буде планувальна зустріч з інспектором. Повідомте про свої функціональні обмеження, щоб отримати відповідну підтримку. Саме Державний центр зайнятості населення ухвалює підтримку.

Підтримка та матеріальна допомога від Державного центру зайнятості:

- **Асистент** – людина, яка допомагає вам шукати роботу та писати заявку на роботу
- **Допомога фахівця** – якщо у вас проблеми із зором, слухом або мовленням, ви можете отримати підтримку фахівця
- **Дотація заробітної плати** – якщо у вас функціональні обмеження, вам можуть запропонувати роботу, пристосовану до ваших можливостей. В такому разі ваш роботодавець отримує економічну компенсацію за проведення необхідних пристосувань

Житло

Шукачі захисту з функціональними обмеженнями можуть подати заяву на адаптацію житла.

Якщо вам потрібна допомога у пошуку житла, Міграційна служба може з'ясувати, в якому муніципалітеті є вільне житло, і звернутися туди з проханням організувати вам проживання.

Поки ви чекаєте, ви можете проживати в одному з тимчасових помешкань Міграційної служби.

Ви маєте платити за житло самостійно. Проте, якщо у вас немає грошей, Міграційна служба може взяти на себе оплату за проживання.

Якщо ви не хочете проживати там, де вам пропонує муніципалітет, ви можете звернутися до Міграційної служби за допомогою з організацією проживання. Якщо ви відхиляєте пропозицію Міграційної служби, тоді ви самостійно шукаєте житло та оплачуєте своє проживання.

Діти та молодь віком до 18 років без супроводу батьків

Якщо вам ще не виповнилося 18 років і ви приїхали до Швеції без батьків, саме муніципалітет, в якому ви проживаєте, несе відповідальність за надання вам адаптованого житла.

Матеріальна компенсація

Якщо ви не в змозі забезпечувати себе, ви можете звернутися за допомогою до Міграційної служби відповідно до закону «Про шукачів притулку» (LMA). Якщо ж допомога від Міграційної

служби є недостатньою, ви можете подати заяву до Міграційної служби на отримання цільової допомоги:

- Якщо у вас є функціональне обмеження, яке вимагає додаткових витрат, які не покриваються іншими видами допомоги, ви можете подати заяву на цільову допомогу, наприклад, на окуляри або допоміжні засоби.

Щоб подати заяву та отримати додаткову інформацію, зв'яжіться з Міграційною службою. Саме Міграційна служба приймає рішення про ухвалення грошової допомоги.

Діти та молодь віком до 18 років без супроводу батьків

Якщо вам не виповнилося 18 років і ви приїхали до Швеції без батьків, на вас розповсюджуються ті ж правила, які зазвичай діють для дітей та молоді, які потребують підтримки або захисту.

Медичне та стоматологічне обслуговування

У Швеції насамперед регіони відповідають за медичну та стоматологічну допомогу.

Всім, хто нещодавно приїхав до Швеції, медичний центр пропонує пройти медичне обстеження.

Обстеження дає можливість отримати людям із функціональними обмеженнями ранню допомогу від системи охорони здоров'я.

Для отримання необхідної підтримки повідомте

медичному працівнику, якщо ви знаєте або вважаєте, що у вас є функціональні обмеження. Медичні працівники та перекладачі зобов'язані дотримуватися конфіденційності – їм не дозволяється повідомляти інші державні відомства про ваш візит до медичного закладу. Отже, те, що ви розповідаєте, не впливає на ваше клопотання про надання притулку.

Дорослі мають право на невідкладну медичну та стоматологічну допомогу.

Куди звертатися в разі хвороби

В разі хвороби передусім зверніться до найближчого медичного центру. У медичному центрі вам запропонують просту медичну допомогу. Якщо ж ваш медичний центр закритий або якщо ви не можете туди додзвонитися – зателефонуйте за номером 1177. Ви зможете отримати пораду медсестри. Якщо вам потрібна стоматологічна допомога - зверніться до державної стоматологічної клініки або до іншого стоматологічного центру.

В разі виникнення потреби у невідкладній медичній допомозі зверніться до лікарні. Зателефонуйте за номером 112, якщо ви або інша людина серйозно захворіли, тяжкі пошкодження та потребуєте екстреної допомоги.

Транспортні послуги у зв'язку із хворобою

Якщо вам важко самотійно дістатися до медичного закладу, ви можете замовити перевезення до медичного центру чи лікарні та отримати

компенсацію за транспортні послуги у зв'язку із хворобою. Заявку на компенсацію транспортних послуг у зв'язку із хворобою можна подавати пізніше, проте дозвіл на такі послуги слід отримати заздалегідь. Щоб дізнатися, в яких випадках ви можете отримати компенсацію за транспортні послуги, зв'яжіться зі своїм центром здоров'я.

Діти та молодь віком до 18 років

Діти віком до 18 років мають право на всі види медичної та стоматологічної допомоги. Якщо вам ще не виповнилося 18 років, ви також можете пройти абілітацію: підтримка та тренування для кращого функціонування у побуті. У вашому медичному центрі вам підкажуть, як вступити в контакт з відділенням абілітації.

Школа

Шкільне навчання у Швеції є безплатним для всіх дітей та студентів. Діти шукачів притулку згідно з Директивою про тимчасовий захист мають право відвідувати школу, проте це необов'язково. Зверніться до муніципалітету, щоб записати дитину до школи.

Ви можете обрати одну зі шкіл муніципалітету, в якому ви проживаєте. Міграційна служба може допомогти записати дитину до школи. Школа вирішує, в який клас буде зарахована дитина. Це залежить від віку дитини та рівня знань. Більшість учнів із фізичними, психічними та когнітивними порушеннями відвідують загальну

початкову та середню школи. Для дітей із функціональними обмеженнями існують також інші форми шкільного навчання.

Адаптована середня та старша школа

До адаптованої школи ходять діти з інтелектуальними функціональними обмеженнями. В адаптованій середній та старшій школі дитина навчається і розвивається власним темпом. Головною метою навчальних програм адаптованих шкіл є отримання знань.

Спеціальна школа

Спеціальна школа – ще одна форма шкільної освіти. Спеціальна школа призначена для дітей з одним або декількома формами функціонального обмеження, як-то:

- **слухові функціональні обмеження;**
- **глухота;**
- **глухосліпота;**
- **порушення зору, що супроводжується іншим функціональним обмеженням;**
- **важкі форми мовленнєвого розладу;**

Управління спеціальної шкільної освіти визначає, хто може відвідувати спеціальну школу.

Адаптоване навчання при порушенні функцій опорно-рухового апарата

Ще однією формою навчання є адаптоване навчання для молоді зі значними порушеннями функцій опорно-рухового апарата. Адаптоване навчання при порушенні функцій опорно-рухового

апарата проходить у чотирьох державних старших школах, тобто ці школи приймають абітурієнтів з усієї країни.

Управління спеціальної шкільної освіти визначає, хто може ходити до спеціальних шкіл для людей з порушеннями функцій опорно-рухового апарата .

Підтримка у школі

У школах існують різні форми підтримки для дітей з функціональними обмеженнями. Рішення про надання такої підтримки ухвалюється директором школи.

Форми підтримки для дітей із функціональними обмеженнями у школі:

- **Індивідуальні навчальні засоби** – комп'ютерні програми, аудіокниги, навчальні матеріали шрифтом Брайля
- **Індивідуальний розклад**– розклад, що відповідає потребам дитини
- **Асистент** – людина, яка допомагає учню в навчальному процесі
- **Комунікація** – мова жестів, підтримка у спілкуванні за допомогою знаків та картинок
- **Підтримка зі сторони системи шкільної охорони здоров'я** – ви можете отримати допомогу шкільного лікаря, шкільного психолога, шкільної медсестри, соціопсихолога та спеціального педагога. Метою такої допомоги є створення сприятливих умов для дитини і надання необхідної допомоги задля досягнення оптимальних освітніх результатів
- **Перевезення** – перевезення між домом та школою

Новоприбулі

Хто вважається новоприбулим?

Ви вважаєтесь новоприбулим після отримання дозволу на проживання у Швеції та після розміщення в одному з муніципалітетів.

Дозвіл на проживання може бути:

- **Тимчасовий:** У цьому випадку дозвіл діє декілька місяців або років
- **Постійний:** У цьому випадку дозвіл не має часових обмежень

Після отримання дозволу на проживання необхідно подати заяву на присвоєння персонального ідентифікаційного номера. Заява подається до Державного податкового управління Швеції. Заява на отримання персонального ідентифікаційного номера подається в тому разі, якщо строк дозволу на проживання складає не менше одного року. Після цього Державне податкове управління може допомогти подати заяву на отримання посвідчення особи.

Робота

Дозвіл на проживання дає вам право працювати у Швеції. Якщо ви не можете самостійно знайти роботу, ви можете звернутися за допомогою до Державного центру зайнятості. Для реєстрації у

Державному центрі зайнятості слід відвідати Державний сервісний центр або зайти на веб-сайт Державної служби зайнятості, скористувавшись електронною ідентифікацією.

Щоб отримати допомогу від Державного центру зайнятості, вам потрібно пред'явити дозвіл на проживання.

Державний центр зайнятості поставить вас на облік як шукача роботи. Згодом ви можете запланувати зустріч з інспектором Державної служби зайнятості для подальшого планування. Повідомте про свої функціональні обмеження, щоб отримати відповідну підтримку. Згодом ви разом з інспектором служби зайнятості складатимете план заходів. Заходи можуть бути різними і залежать від вашої конкретної ситуації.

Якщо ви не в змозі працювати, ви можете отримати економічну компенсацію на щоденні побутові витрати.

Допомога виплачується Державним центром зайнятості, Касою соціального страхування населення або муніципалітетом. Саме державні відомства ухвалюють рішення про надання підтримки.

Підтримка та матеріальна допомога особам з функціональними обмеженнями, які працюють або шукають роботу:

- **Допомога фахівця** – якщо у вас проблеми із зором, слухом або мовленням, ви можете отримати підтримку фахівця
- **Сурдоперекладач**
- **Асистент** – додаткова підтримка в пошуках роботи, наприклад, складання запиту на вакансії
- **Дотація заробітної плати** – якщо у вас функціональні обмеження, вам можуть запропонувати роботу, пристосовану до ваших можливостей. В такому разі ваш роботодавець отримує економічну компенсацію за проведення необхідних пристосувань

Житло

Новоприбулі з функціональними обмеженнями мають право подати заяву на адаптацію житла. Існують спеціально адаптовані помешкання для людей з функціональними обмеженнями, які не в змозі самотійно облаштувати житло. Можливо, вам доведеться почекати, щоб отримати житло. Якщо ви раніше були шукачем притулку, живете самі або не можете самотійно знайти житло, тоді процедура отримання житла проходить наступним чином:

- після отримання дозволу на проживання Міграційна служба запропонує вам зустріч задля обговорення питань проживання
- Міграційна служба повідомляє, в якому муніципалітеті ви будете проживати
- муніципалітет пропонує вам житло
- якщо ви відмовляєтесь, то зазвичай більше не отримуєте нових пропозицій, проте з цього правила є винятки.

Запропонований тип житла залежить від вашої ситуації. Для отримання додаткової інформації зв'яжіться зі своїм муніципалітетом.

Матеріальна компенсація та допомога

Новоприбулі якщо змога самостійно себе забезпечують. Ви маєте право на підтримку та допомогу для підтримання гідного життя. Каса соціального страхування пропонує різні типи компенсацій, на які ви можете подати заяву. Зв'яжіться з Касою соціального страхування або Державним сервісним центром, щоб дізнатися, яку підтримку ви можете отримати.

Приклади компенсацій від Каси соціального страхування:

- **Допомога на адаптацію** – компенсація для тих, хто бере участь у програмі адаптації Державного центру зайнятості
- **Компенсація додаткових витрат** – компенсація витрат, пов'язаних з функціональними обмеженнями
- **Компенсація додаткових витрат на дітей** – компенсація витрат, пов'язаних з функціональними обмеженнями дитини
- **Допомога по догляду за дітьми з особливими потребами** – компенсація на дітей з функціональними обмеженнями.

Медичне та стоматологічне обслуговування

Новоприбулі мають право на медичну та стоматологічну допомогу.

У Швеції відповідальність за охорону здоров'я несуть регіони. Муніципалітети також пропонують певне медичне обслуговування.

Регіон несе відповідальність за:

- **абілітацію та реабілітацію** – підтримка та тренування для кращого функціонування у повсякденному житті
- **допоміжні засоби** – слухові апарати, допоміжні засоби для пересування тощо.

Для отримання необхідної підтримки повідомте медичному працівнику, якщо ви знаєте або вважаєте, що у вас є функціональні обмеження. Медичні працівники та перекладачі зобов'язані дотримуватися конфіденційності – їм не дозволяється повідомляти інші державні відомства про ваш візит до медичного закладу.

Ви також маєте право на стоматологічну допомогу. Ви самостійно оплачуєте стоматологічні послуги. Якщо вам потрібна допомога з оплатою послуг, ви можете подати заяву на економічну допомогу до Каси соціального страхування.

Куди звертатися в разі хвороби

В разі хвороби передусім зверніться до вашого медичного центру. У медичному центрі вам запропонують просту медичну допомогу. Якщо

ж ваш медичний центр закритий або якщо ви не можете туди додзвонитися – зателефонуйте за номером 1177. Ви зможете отримати пораду медсестри. Якщо вам потрібна стоматологічна допомога – зверніться до державної стоматологічної клініки або до іншого стоматологічного центру. В разі виникнення потреби у невідкладній медичній допомозі зверніться до лікарні. Зателефонуйте за номером 112, якщо ви або інша людина серйозно захворіли, тяжкі пошкодження та потребуєте екстреної допомоги.

Транспортні послуги у зв'язку із хворобою

Якщо вам важко самотійно дістатися до медичного закладу, ви можете замовити перевезення до медичного центру чи лікарні та отримати компенсацію за транспортні послуги у зв'язку із хворобою. Заявку на компенсацію транспортних послуг у зв'язку із хворобою можна подавати пізніше, проте дозвіл на такі послуги слід отримати заздалегідь. Щоб дізнатися, в яких випадках ви можете отримати компенсацію за транспортні послуги, зв'яжіться зі своїм центром здоров'я.

Школа

Шкільне навчання у Швеції є безплатним для всіх дітей та студентів. Новоприбулі діти повинні ходити до середньої школи. Зверніться до муніципалітету, щоб записати дитину до школи.

Ви можете обрати одну зі шкіл муніципалітету, в якому ви проживаєте. Школа вирішує, в який клас буде зарахована дитина. Це залежить від віку дитини та рівня знань.

Більшість учнів із фізичними, психічними та когнітивними порушеннями відвідують загальну початкову та середню школи. Для дітей із функціональними обмеженнями існують також інші форми шкільного навчання.

Адаптована середня та старша школа

До адаптованої школи ходять діти з інтелектуальними функціональними обмеженнями. В адаптованій середній та старшій школі дитина навчається і розвивається власним темпом. Головною метою навчальних програм адаптованих шкіл є отримання знань.

Спеціальна школа

Спеціальна школа – ще одна форма шкільної освіти. Спеціальна школа призначена для дітей з одним або декількома функціональними обмеженнями, як-то:

- **слухові функціональні обмеження;**
- **глухота;**
- **глухосліпота;**
- **порушення зору, що супроводжується іншим функціональним обмеженням;**
- **важкі форми мовленнєвого розладу;**

Управління спеціальної шкільної освіти визначає, хто може відвідувати спеціальну школу.

Адаптоване навчання при порушенні функцій опорно-рухового апарата

Ще однією формою навчання є адаптоване навчання для молоді зі значними порушеннями функцій опорно-рухового апарата. Адаптоване навчання при порушенні функцій опорно-рухового апарата проходить у чотирьох державних старших школах, тобто ці школи приймають абітурієнтів з усієї країни.

Управління спеціальної шкільної освіти визначає, хто може ходити до спеціальних шкіл для людей з порушеннями функцій опорно-рухового апарата .

Шведська мова для іммігрантів (SFI)

Дорослим пропонуються курси шведської мови для іммігрантів (SFI). Це базовий курс шведської мови. Для отримання додаткової інформації зв'яжіться зі своїм муніципалітетом.

Підтримка у школі

У школах існують різні форми підтримки для дітей з функціональними обмеженнями. Рішення про надання такої підтримки ухвалюється директором школи.

Форми підтримки для дітей із функціональними обмеженнями у школі:

- **Індивідуальні навчальні засоби**
– комп'ютерні програми, аудіокниги, навчальні матеріали шрифтом Брайля
- **Індивідуальний розклад**– розклад, що відповідає потребам дитини
- **Асистент** – людина, яка допомагає учню в навчальному процесі
- **Комунікація** – мова жестів, підтримка у спілкуванні за допомогою знаків та картинок
- **Підтримка зі сторони системи шкільної охорони здоров'я**
- ви можете отримати допомогу шкільного лікаря, шкільного психолога, шкільної медсестри, соціопсихолога та спеціального педагога. Метою такої допомоги є створення сприятливих умов для дитини і надання необхідної допомоги задля досягнення оптимальних освітніх результатів
- **Перевезення** – перевезення між домом та школою

Закон «Про підтримку та обслуговування осіб з певними функціональними обмеженнями» (LSS)

У Швеції існує закон «Про підтримку та обслуговування осіб з певними функціональними обмеженнями» (LSS). Цей закон дає особам з функціональними обмеженнями можливість отримати підтримку та допомогу. Пристосування житла або побутово-господарська допомога – приклади такої підтримки.

Допомога згідно з LSS надається особам з певними формами функціональних обмежень за умови, що особа зареєстрована у державному реєстрі населення. Згідно з LSS можна подавати заяву на десять типів підтримки та послуг. Подання заяви на отримання певної форми підтримки не гарантує отримання такої підтримки. Щоб дізнатися, чи у вас є право на підтримку згідно з LSS, зв'яжіться зі своїм муніципалітетом. Заяву на отримання послуг та підтримки згідно з LSS ви маєте подавати самостійно. Куди слід відправляти заяву залежить від підтримки, яку ви шукаєте. Якщо ви не впевнені – зв'яжіться зі своїм муніципалітетом. Муніципалітет зможе пояснити, які правила діють для вас і за місцем вашого проживання.

Ви можете подати заяву на наступні види підтримки:

- Консультація та індивідуальна підтримка
- Індивідуальна допомога
- Соціальний супровід
- Контактна особа
- Послуга перепочинку на дому
- Короткострокове перебування поза домом
- Короткостроковий нагляд за школярами старше 12 років
- Проживання у дитячому будинку сімейного типу або в квартирі з наданням додаткових послуг дітям та молоді
- Житло з додатковими послугами для дорослих чи інше спеціально адаптоване житло
- Повсякденна діяльність людей працездатного віку

Корисні посилання

Якщо ви нещодавно у Швеції, ви можете отримати додаткову інформацію за наступними посиланнями:

Організація	Головна сторінка
Independent living	independentliving.org
Refugee welcome	refugeeswelcomestockholm.se
Інформація Швеція	informationsverige.se/sv/

Якщо ви опинились у вразливій життєвій ситуації або стали жертвою насильства, перейдіть по наступним посиланням – ви дізнаєтесь, як отримати допомогу:

Організація	Головна сторінка
Омбудсмен з питань дискримінації	do.se
Форум – Жінка та функціональні обмеження	kvinnor-funktionshinder.se
Насильство чоловіків над жінками	jamstalldhetsmyndigheten.se/ mans-vald-mot-kvinnor
Державна служба допомоги жінкам, що зазнали насильства, та підтримка мовою жестів	nkjt.se
Консультаційний центр підтримки дітей та молоді мовою жестів	boujt.se

Матеріал був підготовлений Myndigheten för delaktighet у співпраці з Migrationsverket, Funktionsrätt Sverige, Independent Living Institute, Disabled Refugees Welcome та Newcomers with Disabilities in Sweden. Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten та Barnombudsmannen також зробили інформаційний внесок у розроблення матеріалу. Наведені у матеріалі факти перевірялись Skolverket та Specialpedagogiska skolmyndigheten.

